

KEMPE
FRIEDERICH, MATTHEUS
LÖFGREN, PETRUS SIMONIUS

**Swalg- och dryckenskaps-diefwul, : eller en
christeligh och ganska nyttigh tractat emoot
dryckenskap, medh widhängd historisk
sanfärdig berättelse, om ett förskräckeligt
sände-breff, som the onde and**

Linköping: Tryckt hoos Daniel Kämpe, år 1658
1658

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

1600 tatt
Teol
allm
o

F 1700

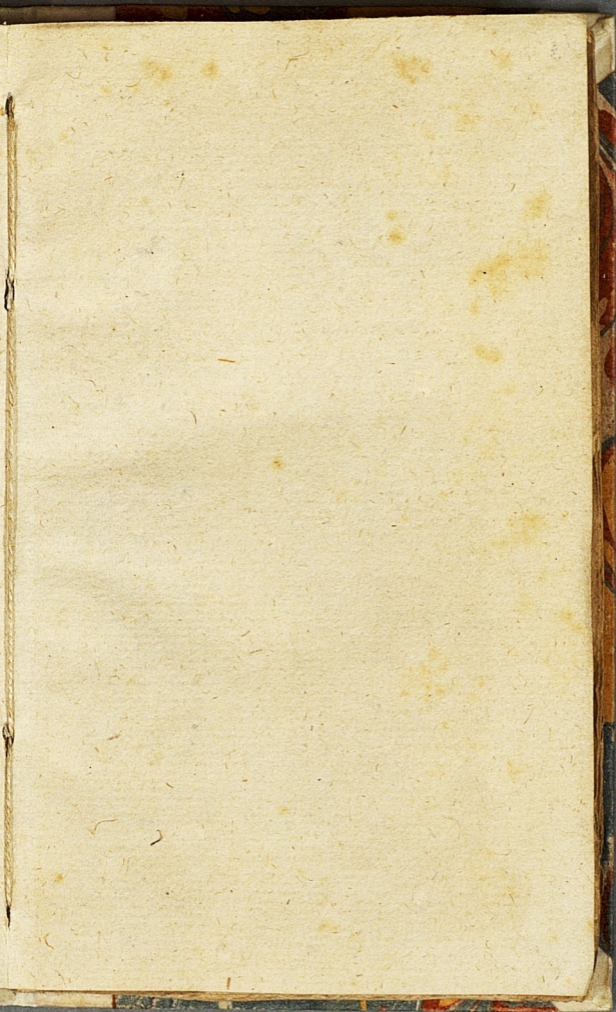

252

Kungl. Biblioteket
STOCKHOLM

.....
.....
.....
.....

21
Opus of P. S. Lappin.

78v.
Swalg = och Dryckenstaps = Diefwul/
Eller

En Christeligh och gans
ska nyttigh

TRACTAT

Emoot Dryckenstap / medh
widhängd Historisk sansfärdig berättel-
se / om ett försträckeligt Sände = Bress /
som the Onde Andar / ifrån Hellsuetie
skickat hafwa / och hwad mehra ther til
lyder / på Tydsko författat aff Mattheo
Friderico , fordom Kyrkioheerde i
Schönberg i Tydskland / men nu på wårt
Swenske Tungomål affsatt / Sum-
mowis sammandragen / och
utgången / aff
P. S. L.

☞(o)☞

Lintöping :

Tryckt hoos Daniel Rämpe / Åhr 1658.

1870
MICHIGAN
LIBRARY

TRANSLATOR.

P. S. L.

Til then

Christelige Cäsaren.

E hwem som Christenheten i
Dagh nogare åstadar / jem-
wål den stoora säkerheet / som
henne intagit hafwer / medh
sigh betraktar : honom skal in-
gen orsac fattas / at öfwer hen-
nes ömfelige tilstånd / bittra
Tårar falla. Ty / at annat my-
cket förtyga / är nu medh henne
så wyda kommit / at hon Synd
mehra för Synd ey acktar.
Men Christenheten falla wij
ey allena den Kyrckian / som
man

man med ögonen icke seer / Den
och rätteligh är Christi Tem-
pel: men nu och then jemtval/
som fram för andra thet nam-
pnet bära wil/och althenstund
hon then nåden för Gud haer
funnit/ at til läran reen wara/
hafwer hon sigh skilde ifrån
andra orena/ besmittade/ och
Kättersta Sörsamblingar.
Christenheten / at iagh vth-
tryckeligare tala må/nämpnar
iagh här / wår Lutherste och
Ewangeliste Societet, then
doch i wår tidh/ til lefwernet
sigh så befläckiat hafwer / at
hon (thet man vthan hier-
tans Sorg ey säya må) medh
större rätt/ ett hednistt Werl-
den.

dennes samfund / än en Ewan-
gelist / medh Gudz och wårs
Herres **I E S U C H R I S T I**
S T I Blod twagne / och hel-
gade Kyrckio / nemnas bör.
Doch hafwer Christi Andä
altijd sina några obesmittade /
förwarade / som medh heligt
leswerne ey mindre / än Helig
Troo och Lära / Christo sinom
Herra tiåna. Men iblandh
andra förargelser / som ibland
oss / så wyda thet Ewangeliske
namnet sigh sträcker / måste-
dels fringspridda äro / hälle wy
then ey ringa wara / at så hö-
ga / som nedrige / så kloka / som
gemena / othan all skyn och fru-
sktan / twårt emoot thet helige

Ewangelium/ och thes budh/
öppenbarligh/ allmanneligh/
öfwermodeligh/ sig til Swalg
och Dryckenſkap gifwa. Och
är ynkia och klagan aldrin ått
wårdt/ at gemene man/ i thet
höga Hufwuden/ medh Exem-
pler them föregåå/ fölia the eff-
ter i thenna Laſt/ ſå fritt och ſå-
kert/ ſåſom ther med ey allenått
ingen Synd beginges/ vthan
thet och Gudi ganſka tacknem-
ligt woro. Thersöre finner
man näpligh/ at the enfaldige/
når the ſigh medh then ſwåra
Dryckenſkaps Synden förſedt
haſwa/ ſigh ther öfwer ångra/
vthan ſåſom alt medh them
ganſka ricktigt woro/ gåå thet
alt

alt annat förbi/ och nu om
ett Franckt Husvud/ och några
Lijzens swagheter sigh be-
läga. Och ändoch the i the-
ras Sambawemmer/ Eder För-
taal/ Sheligt skämt/ Præjudi-
cerlige Domar/ och annat me-
ra/ til Christi försmädelse för-
öfwat hafwa/ låta the lykwäl
sådan en med then aldrarin-
geste suckan sig til Hiertat gåå/
vthan andra Dagen ofwan
oppå/ witterligh/ medh op-
såat/ och medh berådde mode/
tråda til samma sitt Stalls
bröderstap/ och medh heela
Pocaler, Begare/ Kannor/ och
Glas/ fylla Hals och Maga/

in til thes Hufwud / Hierne /
Weet / Förstånd / så fult stop-
pat är / at ey meera hoos them /
hwad til en skäligh och förnufts-
tigh / myckit mindre Christen
Menniskia hörer / finnes kan.
Thersfore när sådant är skedt /
är then onde Fienden lätt / så-
dane wansinnige Menniskior i
sine garn insnåria. Så be-
gynna the Wisa låta förmär-
ckia sitt stoora förstånd / nu om
Kryg at tala / nu om Mayeste-
terna / nu intet orördh låta /
Döma / Fördöma / Straffa /
Danta / Skenna / men doch
medh så sagre / hårlige / prydde
ördh / ja / och medh synnerligh
Religion, och andact / at en sim-
pel

pel man/ må meena them haf-
wa en besynerligh yfwer vth-
öfwer rätt/billigheet/ och rede-
ligheet i Landet; ändoch thet
annat ey är/ än skenelige privat
Domar/ the ingen öfwa bor-
de/ emedan Gudh allena Do-
men sigh hafwer förwarat.
Sådane kloke och högt förstån-
dige skulle sigh påminna/ at
Christne bättre anstodo/wyd
theras Glädie och Frögd/ med
helige discurser, betrachte Gudz
diupa regering/. Ogrundelige/
Råde/ och store mildheet e-
moot sigh/ (som Apostelen rå-
der) och således i theras Pan-
queter, medh förståndigt och
ey druckit taal/ ther om röra.

U o

Men

Men the andre fattige enfal-
dige/ som mena Boken i såda-
ne Collationer gödas/ och öfwer
fyllas böra/ när Huswuden ä-
ro heeta blesne/ fruchta the
hwarcken otydiga Domar/ Ee-
dor/ Bannor/ Raserij/ straf-
tande/ Ofedigh skämptach-
tigheet/ eller hwad mehra wa-
ra kan/ allenast the Wården i
Gården ey förtörna/ eller mär-
keligit säcktande/ och slagzmal
begåå. Hwarföre äre thesse
öfwer alle måtton kyndige och
höghmodige/ öfwer sitt stilla/
och (som the kalla thet) sacht-
modige gemütthe/ at the ingen
hafwa i Hååret sprungit/ för-
menandes the andre Laster/

nu optagne/ och Christo then
frånge Domaren/ på ytterste
Dagen / mycket behagelige
wara.

Men/ min Man/ ehwem tu
är/ här medh är tu ey befriat,
Then kallelse til hwilken tu/ och
alla Christne kallade äro/ är än
mycket Heligare/ än at tu må
troo henne wara nogsampt til-
fyllest gjorde/ medh ett druckit
och slämmande Lefwerne. Wil
tu Christen wara/ bör tu och
Christi / ey tin buks / eller
Bacchi budh hålla. Aposte-
len säger : Jcke hafwen J
så lärde Christum/ om i an-
nors hafwen förstådt/ hwil-
ket rättfinnigt Lefwerne i
Chri-

CHRISTO Jesu är. An-
doch theenne Author, som nu ut-
går/ noghsampt bewijsar at
Dryckenstap en fördömeligh
Synd är: Lytwäl at här mö-
ta them/som åthskillige Insa-
ger/emoot thetta wårt taal in-
föra kunna/ wilia wy och för-
teligen något här om framdra-
ga. The som subtilige och my-
ckit lärde wilia wara/bruka al-
ment then distinction, medh
hwilken man åthskilnat gör e-
millan Poculum Ebrietatis, och
Hilaritatis. Thet förra kalla
the en sådan dryck/ hwar med
en fördricker Förstånd/Dygd/
Sedigheet/och är i taal och åt-
håswor/ stygg och ostickeligh:
Men

Men thet andra falla the en
måtteligh dryck/ then man til
Ubra och Heder/ jenswål at gö-
ra siggh gladh medh kärkomne/
och wänner / tiltager/ således/
at man förnuffteligh kan om-
gåås medh andra/ tala medh
them/ tiåna och hedra them.
Samma dryck, säya the och/
grant och nogh acfta huru my-
ckit en dricker. Thersföre berömo
ma the honom thersföre/ at han
tydeligh låter sin man oppe-
hålla/ och afftråda. 1

Thet är wiserligh sant / at
Gudh aff sin stora mildheet
effterlåter/ at aff sina heiliga
Gåswor och wedergwelta / och
hwar thetta Poeculum Hilaritatis
så

så hoos alla acktas künde/ som
nu här förskrifwit är/ hade
man ther emoot intet at säya/
allenast at samma Hilaritas, el-
ler Glädiedryck/ borde medh
thenne tillagde limitation och
åthskilnat vthtryckes/ at hon
kallades en Glädiedryck i Her-
ranom. Wåra Gåstebudh/
althenstundh wy nu mehra
Christne äro/ skola icke Hedni-
ske/ Bacchiske/ Veneriske/ vthan
(som Apostelen lærer om alt
wårt förehafwande/ så och om
thesse) at the skole wara i
Herranom.

Och kan tu ey föregifwa/ at
ändoch tu begynner i Herra-
nom/ och lycker thet sedan med
swäl

swålgande/ förtalande/ såfåns
geligheet/ och andra Tusende
bekände flyta stycken/ thet tu
tä i Herranom titt Gåstebudh
fullbrakt hafwer. Thet är långt
ther ifrån. Måstedeels (thet
Christo Gudz Son wari klä-
gat) begynnes Collationer i
Gudhi/ och lycktas i Satan.
Hwarföre om Poculum Hilarita-
tis så förstodes/ nemligen at
sammankomma/ ey til at kām-
pa medh Driekningar/ måtit
eller omåtit/ othan at Gudz
gåfwor med måtteligheet eff-
ter Naturens nödhörffte/ och
ey thes beswär/ niuta/ och så-
dant taal hafwa/ sampt glä-
die / såsom thet anstå kunde
i Chri-

i Christi åsyn/bör thet ånteli-
gen gillas. Men såsom Hilarita-
tis Poculum, nästan alment be-
slutas medh Poculo Ebrietatis,
och ther på så mycken såfån-
gio/i ord och gärningar/sampt
Gudz förgåtenheet följer/ är
ju wijd wåra Siälars ewiga
wåde/och fördärff betractan-
de/huru wij oss för thenne söte
och smickrande Swalg-Dies-
swulen ackta måge. Och kun-
na inga heta Fårar nogsampt
begråta thet ensaldige Folcket/
som öfwer alt thetta/för ingen
Synd ackta/at sig Drucken
dricka. Haswa doch Striffter-
na på så många rum othwysat
och lärde/at the som Drycken-
skap

skap ofwa/ kunna icke årswa
Gudz Ryke. Til the Corint. i
then förra Epist. i thet 6. säger Paulus:
Weten i icke/ at the orättfärdi-
ge icke skole årswa Gudz Ryke?
Farer icke wille/hwarcken Bo-
lare/ eller affgudadyrkare/ el-
ler Hoortarlar/ eller Tiufwar/
eller Geruge/ eller Drinckare/
eller Hädare/ eller Rofware/
skole årswa Gudz Ryke. Och
thetta wore i somblige/men i
äre afftwagne/ i ären helga-
de/ i ären rättfärdigade/ ge-
nom Herrans Jesu Namn/
och genom wår Gudz Anda.
Sammaledes säger han til the Gal. 5.
Rökens gärningar äro oppen-
bara/såsom är Hoor/etc. Dry-
cken

ckenſkap/ Fräßerij/ och ſådan
mehr/ther Jagh Eder tilföre-
ne affſagdt haſwer/ och ſäger
ännu tilförene/ at the ſom ſå-
dant göra/ ſkola icke årfwa
Gud; Rytte. Elai. 5. Wee them
ſom om Morgonen vppe äro/
til at beſlyta ſigh om Dryck/
och ſittia in til Mattena/ at
the aff Wijn ſkole heeta war-
da/och haſwa Harpor/ Pſal-
tare/ Trummor/ Pipor/ och
Wijn i theras Collas etc.
Therfore haſwer Helfwetet
vthwidgat ſine Gial/ och vp-
gapat medh ſine Käſtor/ v-
than måtto/ at nederfara ſko-
le både theras härlige/ och me-
nige man/ både theras rytte/
och

och glade. Om wij nu wille aff
thetta alt/något fullkombligen
sluta/ så befinnes föröthan all
twiswel/at Dryckenſkap hotas
ſåsom en annan Synd medh
Helfwetes Eld. Ty hwad är
thet/ at ey årſwa Gud; Rykte/
annat/än at kaſtas i Ewinner-
lig Helfwetes Eld? Sammas-
lunda at Helfwetet haſwer op-
ſperrat ſin Siäl/ at opsluta
Drinckare/ låter thet icke ſee/
at the Druckne Ewinnerligh
måſte fördömas?

Men här lægger tu tigh e-
moot mig/ och ſäger/ at hwilka
nu helt haſwa ſlagit ſig til then-
na ſynd/the kallas oc äro Drin-
ckare / och the fördömas/ men
the

the som nu en gång/eller någre/
tå allenast/ när the biudas i
Conventer dricka sigh druckne/
ändoch the i sitt druckne mod
Död kunde/ må the icke för-
dömas. Här swarar iagh
först/thet Gudh effter sin all-
wysheet/och ingen Menniskia
Döma skal. Sedan bör tu
märckia/hwad/och huru Skrif-
ten talar. Dricker eder icke
druckne aff Wyn/ Säger hon/
Ephel. 5. item Wacker Eder för
Swalg och Dryckenstap/ at
Eder hierta icke warde beswä-
rade/ och then yttersta Dagen
ey kommer Eder förhastigt
på etc. Uro icke hiertan tā be-
swärade/när menniskior na lig-
ga/

ga/ey wetandes åtskillia Hand
eller Foot? Så åndoch Gudh
skal allena/och alt döma/ om
wij annat ey såna kunna/ för-
märckes doch här aff/then sto-
ra fahra/som alle drukne swä-
wa vthi/at bättre woro aldrig
dricka sigh drucken/ån pröfwa
then Lasten/ och doch then o-
lyckan ther jempte vndergåå/
at han i sitt beswärade drukne
modh skulle hastigt genom dö-
den bortryckias. Och såsom
at bedrifwa Hoor/åndoch thet
en gång begås / är thet doch
en fördömmeligh Synd: Så
sammaledes en gång at dricka
sigh Drucken/är ju så wäl synd/
som åthskillige gånger thet gö-
ra/

ra/och bör man ey mindre thet
ifrån affstå/ än ifrå annor
Synd. Hwad wille wij mehra
säya? Gudz Domar äro o-
vthransafelige/ och ståar thet
skrifwit: Dricker Eder icke
Druckne: Hwad nu Gudh
förbiuder/ thet är en Synd/
och Döör en thet vthi/ så är
han vthi en sin mootwillige
Synd Dödth blefwin/ändoch
oh förborgat är/ hwad Gudh
widare med honom gör. Jagh
will här til draga then helige
Lärarens Chrylostomi ord aff then
5. Tom. Hom. 1. p. 14. super il-
lud Apostoli: *Modico vino utere.*
Videtur, ait, quibusdam hæc admo-
nitio & consilium, liberioris vini
potus

potus potestatem indulgere. Sed non ita est. Neq; enim simpliciter dixit, Vino utere, sed vino modico, non quod hac admonitione & consilio Timotheus egeret; sed quod nos indigemus. Idcirco ad illum scribens, nobis bibendi vini mensuram & terminos statuit, tantum bibere iubens, quantum corpori sanitatem præbeat, quantum valetudinem adjuvet, & non alterum morbum. Vinum enim à Deo datum est, non ut inebriemur, sed ut sobrij simus; ut delectemur, non ut doleamus. Vinum lætificat, inquit David, cor hominis, tu v. ipsum tristitiæ materiam facis. Etenim animo gravato sunt supra modum ebrij, tenebris multis menti offusis. Noli igitur immoderatè Dei munere utens, stultis & impudentioribus hominibus occasiones præbere. Quid n.

ebrie

ebrietate miserabilius? Mortuus
est animatus, ebrius: Dæmon est
voluntarius: morbus veniam non
habens, ruina excusatione carens,
commune generis nostri oppro-
brium. Et quod malorum caput
est, cœlum ebrijs inuisum hic
morbus efficit, nec æterna bona
assequi permittit, sed post vitæ hu-
ius opprobrium, & illic, tali mor-
bo laborantes, pœna manet æter-
na. Igitur Paulum audiamus di-
centem: Vino modico utere.
Not. Etenim ipsum modicum,
propter infirmitatem permisit,
quod nisi imbecillitas vexasset,
neq; modicum admittere discipu-
lum coëgisset. vid. reliq: Alt hÿe
til Chrysoſtomus, hwilken flarligh læ-
ter see/ medh hwadh Siälwåde/ och
annor timmeligh blygd/man sigh Druc-
ken dricker.

Men

Men här wil then föglige
Menniskan gärna vndan-
flykt söka/ therfore frågar hon
hwem rätteligh skal Drucken
skattas/ antingen then allena/
som nu fullkombligh i sitt Dry-
ckes mål dödh är/ som ey hwar-
ken til Veet eller Sinne/ nå-
got öfrigit behåller: Eller om
then och Drucken räknas bör/
som nu otöfwer naturens nöd-
torff/ i sigh Wijn/ eller Döl/
ingtuter/ Glaas= Stop= och
Kannetals / så at ey allena
hans modh wedergweckt är til
glädie/ och han och mehr tiltagit
är/ således at ingen förnuftig
man honö mehra nyckter falla
och döma kan. Här måste wij

B

then

then helige Skriffte sötia/hwilt
ken talar så om nycktre/son
druckne/ och nu säger hon
warer nycktre/och wakande 20
åther säger hon/ dricker Eder
icke druckne. Låter hon så the
med förstå/ at then icke nyckte
år/ han år drucken/ och then
drucken år/ han år icke nyckter
så at ehuru en må färga sin
gärning/ henne vthtyda/ för
klara/ godh göra/ skal dock
Gudz Ord öfwerhanden be
hålla/at nembligh/hwar nyck
tert wäsende ey år/ ther å
thet druckit och swärmande
Antingen tu nu myckit öfwe
måtteligheten druckit hafwen
eller något mindre/ straffas t
åntå/såsom en drucken. 21

Och när Strifften säger/
Wijn wedergwectier hiertan/
förståår hon när thet måtteli-
gen är tagit : ty eliest försöf-
far/ och beswårar thet them.
Gäller och intet then vhrsäckt/
som många förebåra/ at the
må sigh wål aff Wijn wede-
qwectia. Wedergwectia är ey
at förtynga/ belasta/ fördärf-
wa/ som all öfwerflödig dryck/
antingen meer/ eller mindre/
til öfwerflödh tagit är/ wår-
klar. Hwarföre är ganska rö-
deligit/ at högeligh sigh til-
wara taga/ och när Naturen
är tilfyllest giordt/ och wå
wår råtta wedergwectielse
och glädie bekommit haf-
Bij wa/

wa/ at wij tå ey locka oc
reeta hugen yftermehra med
små dryckar/ (som wij then
kalla) vthan heelt affståå the
medh. Zy när man små dricke
offta idkar/ plåga the kalla t
sigh stoora Drickar/ och s
blifwer mannen fången.

Thenne Striff/ och wå
mente Discurs, skal och twifwe
vthan/ många ganska förträ
teligh och förhateligh falla
Men Mennistiors domar bö
ra högt ey actas. Propheten
sade/ wore iagh en Lögn-Pre
dikant/ och Predikade huru the
skulle Dricka och Swälga/ so
wore thet en Predikant för
thetta Solcket: Alfwen så han
Den

der alla them/ som troligen
varna ifrån fall: Ty Werl-
den måste sin Natur följa/
med Förackt/Haat/Oförrätt/
och alt ondt. Doch måste man
herföre ey spara sanningen/
semlighandes sedan Gudh vth-
gången/ och hwad frucht ens
wärdt skaffa må. Men doch
är thet högst/thet en rätt Chri-
sten/ hierteligh må qwidia of-
wer/ nembligen/ at störste ho-
pen thenne Last/ för en Last ey
skatta willia. Mätte the lära/
at hålla then för en Last/ kun-
de the sigh omvända: men
emådan the för en frij och loff-
ligh ting thet hålla/ther medh
är alt hopp om godh bättring

vtthe. Emedan Hoor/ Ziufnat/
meneedh för Synd actas/
hålles ther medh någorlunda
fördragh: Men Dryckenstap/
som hon och nu Prijs och W-
hra wunnit hafwer/ therföre
åtherstår ey annat för Drin-
ckare än Hellsweetit och fördö-
melsen. Allt therföre måste
hwar och en redeligh Christen
hiertat swyda/ at Christi Kry-
ckio/ och helga Forsambling så
aff the onde Andar på fall och
fördärf kastat är. Och at ju sant
synas må/ thet störste hoopen
thenne Synden för intet acta/
astages här aff: ty i sina sam-
mantompster komma the til
hundradetaals/ sättia sigh ne-
der

der/ Fråsa och Swälga/ in til
Maat och dryck ey mehra rum
i Ljfwet hafwer/ och på skån-
neligit wjs måste åter vthka-
stas. Striffterna ropa Wee/
och Wee öfwer the druckne:
doch är ingen som thet acftar/
vthan fara alt framgent fort/
ljta som samme helige Striff-
ter hade sungit en liufligh wäl-
signelse öfwer them. När Gudz
Ord åter på andrerum skrja
öfwerliudt/ och säya Drinka-
re skola ey årswa Gudz Rykte/
hålla the öronen til/ och tänckta
effter hurudant slag the Drin-
kare motte wara/ som ey årswa
skole Gudz Rykte/ allthenstund
the wäl Drinka och Swärma/
men

men mena lyfwäl sig skola ärf-
wa Gudz rike. Thet måste (saya
the) i wåre Land sådane Men-
nistior ey finnas: Wij dricka
wäl och druckne/men wij blifwa
salige: The andra/ (håra wij)
kunna ey salige blifwa. Wij
blifwa ju så hederligen til Gå-
stebuden kallade/ och gåå om-
kring golswen wise förordna-
de Personer/ medh Stoop/
Kannor/ Glaas/ Credenger/
alla medh starcka Drycker öf-
wersfylte/ och nu ey allenast be-
dia/ men och mana/ fordra/
drifwa/ at wij skole til fult och
halft besteedh göra: therfore
är här med ingen sakra. Wo-
ro ther med sakra/ besynnerlig
woro

woro Wee/ Förbannelse/ och
Helswettit ther medh/ aldrigh
bleswo wy så bedne och driffne
til Dryck. Så äro och the män/
som plåga och tractere, Gudh=
fruchtige / Wijs / Stickelige
Menniskior: aldrigh kommo
them i sinnet/ at läcka of/ til
thet som fördömeligit wara
måtte. Hwarföre när thet
såges/ at Drinckare skola ey
årswa Gudz Rykte/ måste man
them efftersötia på andre or=
ter/ ey hoos of: ty wy blifwa
Salige. Nu blifwa wy salige
(som thet ju sant är) therföre
årswa wy Gudz Rykte. Sådä=
na tanckar/ och taal/ hafwa nu
Menniskiorna/ och således än

mehra sin säkerheet styrckia/
liufligen intalandes sigh/ at
theras tilstånd godt och saligt
är. Men Gudz Ord blifwer
fant/och skal emot them/beståå
i Ewigheet.

Så innehåller och thenna
Publicerade Striff/ en gancka
försträckeligh Historie, som san-
färdeligen sigh tildragit haf-
wer/at förstöckade Menniskior
som eliest Sanningen ey trod
willia/ måtte ther aff frucktan
och räddhoga taga/ och sigh
omvända. Såsom wy weta/
at Gudh then aldråhögsta til-
ståndier Satan sigh yppa/ och
besätta Menniskior lekambliq
och egonsteenligh/ hädelse ta-
la/

la/och grusweligh then besatte
Pijna/Sträckia/och Wansta-
pa/at Menniskiorna måtte sig
för sådan sin hedsta Siende
ackta: Sammaledes är thetta
händt/ at then helswetes Po-
sten/om hwilken här förmåles/
offenteligh haar Panqueter och
gelagh bywistat/ them sittian-
de Bress och Striffter gifwit/
på thet at alla Gudhfruckttige
måtte sigh högre för Diefrou-
len befara/ och hans wäldiga
oof/ genom Christi nåde/ aff
sin hals skudda.

Och kan thetta för fabel och
en dict ey acktas/ emädan
så många Menniskior thet
witna/ är och vthi en allmen
Keyser:

Keyserligh Rickzdagh händt/
många och hafwa the Hells
wetes Brevven i sina händter
sådt / och på then tiden war
thet så Stadz- och Landzkun-
nigt / at en troowärdigh Man
tå strax heela Saken vthi then-
ne Book författat / och såsom
en sanfärdig Historie henne aff
Trycket hafwer vthgåå och
publicere låtit. Hwarföre the
thetta Läsa / göre ingalunda
Gäck här aff / ey at wij wilia
någon wijsa ifrån Gudz Ord /
in på Werldzliga händelser
och fall : men althenstund then
onda frestarens stemplingar
åro aff Skrifften oß kunnige /
at wij tå så myckit fastare oß til
Gudz

Gudz Ord hålla/ thes trugh
och hotande emoot Drycken-
skap låta oss försträckia/ och
om Råde bedia/ at i heligh
Nyckterheet i alla våra Lys-
dagar lefwa kunna. Then
Helige Högstlofwade/ Ostiff-
telige Treenigheet/wari Abra-
Macht/ och Krafft i alla
Ewigheet.

MATHÆI FRIDERICI
Swalg- och Dryckenstaps
Dieswul.

Then Första wicktige Dr=
saak/at alle Christne sig för Dryckenstap
på thet högsta/ skola taga wara/är/ at
samma Synd aff Gudh i sitt ordh sträng
geligh förbiudes. Men Dricka/ eller
Swälga/ heeter när man mehr i Lifs=
wet giuter och öser/ än nödtorfften för=
drar/ thet skee nu/ på hwad wjs/ eller för
hwad orsaak/ thet skee må/ antingen
man sigh thet företager aff egie vpsåat/
eller aff ond wana/ eller någon til behag.
En at Dricka är os aff Gudh förvndt/
nu at torst ther medh fördrifwa/ och
Lifswet/ sampt Sundheten at åhrhållas
Hwarföre hwad ther vthöfwer tiltages/
thet är ett Swälgerij/ och Gudh Cres
aturers misbruk/ at här emoot hielper
på inset sätt stryda.

Men

Men at thet aff Gudh i sitt Ordh
förbiudes/ är vppenbart: In Ephel.
5. säger then helige Anda på thet klarli-
gaste/således/Nolite inebriari vino,
Dricker Eder icke druckne aff Wijn/
hwar aff ett ofskickeligit Leswerne kom-
mer. Proverb. Salom. 23. War icke
ibland Drinckare och Slåmmare. Luc.
21. Säger Christus: Wackter Eder/
at edra hiertan icke warda beswärade
medh Swalg och Dryckenskap.

Thessa äre ju tydeliga och liusa
Guds Befalningar/ i hwilka han alla
Christna förbiuder Dryckenskap/ så/at/
om wij och inga andra orsaker hade/
hwarföre wij then Synden fly skulle/
mätte doch of thenna allena ther ifrån
hålla. In hwad är doch Gudh?
Ar han icke then **HEKSEN**, för
hwilken alla sijn böna skola / för
hwilken och Dieflarna bäsäwa /
hwila

hwilken wida öfwer alt Härskar/ hwilken
och alt i sine Hand hafwer. Men
wij som Dödelige Meniskior äro/ wila
at alt hwad wij säna/ aff hwar man
Ähras/ Öptagas/ Troos/ och hållas
skal: wij wilia at alt hwad wij wära vnder
hafwande/ Barn/ Tjänare/ säna/
slätt/ vthan wägrande/ (som thet och
billigt är) äcktas och wördas må:
Skulle nu icke myckit skäligare Gudh
budh aff oss fructas och hållas? Ach/
huru wille doch någon tidh Öfwerheten/
Föräldrar/ Huusherrar/ och Huus-
mödrar på yttersta Dagen sigh bestå/
emådan the aff sine vnderfätare/ Barn/
och Tjänare/ lydno vthan enskyllan för-
drat hafwa/ och hafwa lifwål Gudh sin
Herre så ohörsamma stelswa warit/ at
thet hans befallningar ringare skattat haf-
wa än sine. Hwarföre warnas här
medh hwar och en/ medan Gudh så
högt Dryckenskap förbiuder/ at the then
Gudi til ähra och behag/ för alting låta/
och fly.

Then

Then Andra Orsaken /
för hwilken Dryckenskap aff oss ingaleds
öfwas bör / är / at Gudh vndsäger Drin-
ckare både medh timmeligit och ewige
straff. In hoos Ierem. i thet 5 Cap.
hotar Gudh således : Wee them som
bittida vpstå til at driicka / och sitta in på
Natten / at the blifwa heeta aff Wyn /
och hafwa Harpor / Psaltare / Pufor /
Pipor etc. Thersfore skal mitt Folk
oförmodeligh bortfördi warda / och thes
hårlige skola Hunger / och thes gemena
Torst lida. Thet är / Gudh wil Dry-
ckenskap / medh Krig / Fångelse / Hun-
ger och Torst straffa. Och är thetta
thet timmeliga straffet : följer nu och
thet ewige. In så säger han wiidare :
Thersfore hafwer och Helsinget vpspers-
rat sin siäl / och sina käftor vchwidgat
öfwer alla mätto / at tijt neder skola fas-
ra / både theras mächtige / och gemene.
både theras ryke och glade. Här sam-
mastads

mastädz säger han än wijdare: Wee
them/ som Niekar äro til at Wijn dric-
cka/ och mächtige vthi Syllertij. Thes-
ta Språk kommer wäl öfwer ens/ med
wår tidh/ på hwilken hwar och en wil
sin Manligheet medh Swälgande be-
wisa. Men huru behagar sådant
Gudh? Ey annorlunda/ än at han
ther vthöfwer Wee och Förbannelse
ropar.

I then förra Epistel til the Corint.
i thet 6. Cap. säger Gudh genom Pau-
lum: Läter Eder en förföra/ hwarcken
Hoorfärlar/ eller affgudadyrckare/ eller
Drängeskändare eller Tiufwar/ eller
Geruge/ eller Drinckare/ skola ärswa
Gudz Rike. Här låtes vppenbarligen
see/ at Drinckare kunna icke Salige blif-
wa. Gal. 5. Men Kökens Gärningar
äro vppenbara/ som är Hoor/ Bolertij/
Drenligheet/ Löfsacktigheet/ Affguderij/
Trulldom/ Dwenskap/ Ruff/ Nijel/

Wres

Wrede/ Tråtor/ Twedräcki/ Partis/
Afwundh/ Mordh/ Dryckenſkap/ Fråſ-
ſerit/ och ſådan̄t mehr/ ther iagh Eder
tilförene affſagdi hafwer/ och ſåger ån til-
förende/ at the ſom ſådana göra/ ſko-
la icke årſwa Gudz Ryke. När til ſåte
och Gudz hoot vthi then andra Moſi
Book i thet 20. ther han ſåger: Jagh
år HERRN tin Gudh/ hwilken få-
dernas Miſgårningh hemſöker in på
Barnen/ alt in til tridie och fierde
leedh. Allſå ſtraffar Gudh Dry-
ckenſkap och andra Synder/ ey alles
naſt in på tigh/ men och in på Barn/
och Barnebarn. Wil tu nu ey war-
kunna tigh öfwer tigh ſtelſſ/ ſå haſſ
medhlydande medh tina arma Barn/
och Barnabarn/ och lägg bort Tylles
rit: Hwar och icke / ſå war wiſ
och ſåker om Gudz ſå timeliga/
ſom Ewige föliande ſtraff.

Then

Then Fridie Orsaak /
är/ at wij ingen stund/ och intet ögnas
bleef äre säkre för Döden. Om tu nu
wore drucken/ och hastigt genom Dö-
den omkommo/ så kantu wäl tänckia/
huru tigh gingo. Ty tu hafwer hört/
at inga Drinckare (som Paulus säger)
kunne komma i Himmelriket. Hware
komma the då? Ingen annorstäds/ än
til then Swige Helfwetes Eld. Til
sådant badh/ höra sådana swär. Then
onda Andan hafwa the til behagh dru-
ckit/ och fylldt sigh/ han skal them och til
Swigh tidh belöna. Men tu måtte til
åfventyrs mena/ at tu i titt försossade
Druckne modh må kunna bedia Gudh
om förlåtelse/ och således saligh blifwa.
Ja/ än om tu en en gång aff Hiertat be-
dia kan. Tu hafwer medh fullt uppsåat
en gross Synd/ och Rökens giärningh
(som Skriffien talar) begångit/ ther
medh vthan twiswel/ hafwer tu then he-
lige

lige Anda förbittrat/ inon tu och förmå/
enär tigh lystet/ then helige Anda årher/
falla kunna? än om tu tigh en kunde bes
sinna? eller/ om tu tigh än besinnade/
måtte hånda at thet en medh alswar/
och andackte skee kunde. Nu om och
Dieswulen tigh moostånd gjorde/ och
tigh så tillsatte och beängstigade/ at tu
tigh emoot honom noghsampt medh
Böön en wåria kunde/ huru wille ta
medh tigh blifwa? Hwarföre följer här
aff/ at alla Christna/ betractandes så
dan hastigh Siälwäda/ sigh för Dry
ckenstap ackta böra.

Nu är then Fierde Orsa
ken/at Dryckenstap gifwer tilfälle til alle
handa andra Synder. Såsom Ori
genes säger: Ebrietas est mater o
mnium vitiorum. Dryckenstap är
en Moder til alla Laster. Sådant bes
tygar och S. Paulus til the Epheser i
thet 5. thet han säger: Dricker I der
icke

icke Druckne aff Wijn/ ty ther aff kom-
mer ett Dordenteligit Leswerne. At
sådant sant är/ förmärcker tu aff Dage-
liga förfarenheten. Ty hwilken som
Drucken är/han acktar hwarcken Gudh
eller Menniskior: han bannas/ han
swåår/ han wredgas/ ändoch tå han
nycker woro/ befinnas sådane Laster ey
hoos honom. Ingen är och honom
til måtto: then ena i lijka wårde hoos
honom/ som then andra: Wån så får/
som Swån. Hoos the Druckne höres
meckta sällan höfligit och hedersampe-
taal: men i thes ställe Förtaal/ skämp
som illa anståå Christne/ Gäckeri/
flaat Löne/ och mehra/ som Heder och
tucktigt vngånge är emoot. Vthi en
summa Quid non ebrietas desi-
gnat? Hwad dristar icke en Druck
begåå? Jagh wille gärna höra en Last/
som icke på Drycken skap följer. Och kom-
mer sådant här aff/ ty at ingen Synd
är/ genom hwilken en Menniskia så sitt
Sinne

Sinne och Förnuſſe beröſwat bliſwer/
ſom eſwen thenne. När tå Förſtåns
det förſtördt är/ ſå haſwa the onde And-
dar öſwerhanden becommie. Och är
en at beſkaffa medh en aff them/ vthan
til Tuſendetal ſinnas the/ ſåſom E-
wangeliūm talar om then legionen
aff onda Andar. Therefore när Swalg
Dieſwulen någon intagit haſwer/ äro
the andra en långt borto/ ſom allehan-
da Synder/ Såſom Höghfärdh/
Brede/ Förtaal/ Swäriande/ Niit/
Haat/ Mord/ Håån/ Spott/ Ho-
rerij/ Dublande vthi honom vpwäckia/
och ſtarcke ther til drifwa/ at han
medh Mōda them vndgå ſkal.

Märck the helige Māns Noachs
och Lots exemplar, the öf nogſampt
Warnagel gifwa/ at hwar wi i ſann
Guds fructan beſtändige wara wilia/
måſte wi på thet högſta öf för Dryckens
ſkap til wara taga.

Ru/

Nu then sidste Orsaken/
at wij thenna Lasten fly skola/ år/ at wij
förmedelst henne komma på skada båd
til åhra/ så wäl som til Luff och Gods
Och förlora wij vårt goda namn
så måtto/ at när wij befinnes then styg-
gelsen tilgifsne vara / spottar åth oss all
hederligt Folck. Ther aff år och wisser-
ligh/ at Kyrckioherder och Predikanter/
nu så alldeles i förackthoos hwar man
åro/ icke allenast til Personerne/ men och
til Embetet och Låran/ allthenstund the
ett sådant ofskickeligt Leswerne föra/ med
Drickande / Spelande / Lättfärdig
taal/ at ringa åtskilnat emellan them/ och
andre ofsedige Menniskior finnes. Och
år thetta Dieswulens stora bedrägerij.
Han märcker wäl/ thet han Guds Ords
Predikan i Landet så lätteligh ey hindra
kan/ thersöre täncker han/ må iagh Pre-
dikanen ey hindra/ skal iagh doch hindra
at Predikan ey acktat vara skal. Och
han

han på fogeligare sätt thet en göra/ än at
han intalar Prästerna anörunda leswa/
än the lära. Ther på stöter sigh nu hwar
Man. Ty hwem wil gärna aff ett o-
rent Käril dricka/ om och Winet än en
gång så gott woro? Hwad skal iagh
göra? säger man: Iagh seer at Prä-
sten sielss gör thet: medan thesfore han
sielss sin Lära en acktar/ hwad skal ta
Iagh henne ackta? Woro thet hans
alswar/ så gjorde han sielss thet effter.
Sij doch! huru kunde Satan beqwems-
ligare skankarna intaga/ än på sådane
sätt? Ty hwad the medh Predikan vp
bygga/ riswa the omfull medh sitt stens-
nelige Leswerne.

Men Bee sådane Kyrckioheerder
och Predikanter/ hwad swår Räkenskap
skola the göra på yttersta Dagen/ en alles-
nast/ för sina egna Personer/ men och
för alla them/ hwilka the medh sitt förars-
gelige Syllert/ hafwa til Synd orsaak
warit. Ach huru wilia the i Ewigtidh
beståa?

beståa? Luc. 12 säger Christus: Din
Tjänaren i sitt hierta warder sätandes:
Min Herre kommer ån en hem/ och be-
gynner så slåå sina medtjänare/ och
Uter och Dricker/ så kommer hans Her-
re hem på then dagh/ han icke trodde/ och
warder gifwandes honom sin Lön med
the otrogne.

Allså är och medh Regenter/ Huus-
herrar/ och Huusfäder/ at the mindre
myndigheet hoos the sina hawsa/ när
the sigh slåå til Dryckenskap.

Men til Lifsweet och Sundheten skaf-
far theenne Lasten myckin skada/ i thet at
alla Lemmar och Aldrar/ myckit förswa-
gade blifwa/ såsom Drinckare thet wäl
åhrfara.

Til Godz och Agodeelar är hon och
til meen/ ty igenom henne kommer man
om alt sitt/ och på sidstone (som offta
händer) nödgas gåå medh skafwen. Hitt
håra thessa språck. Prov. Salom. 10.
Then Rättfärdige brukar sina Agode-
lar

lar til Liffwet/ men then Ggudhæctige
brukar sin inkompst til Synder. Item
21. Cap. then som gärna wil leswa i
wällust/han skal mangellijda/och hwilkē
Wijn och Olio får hafwer/blifwer en rick.

Bewijs/ at man til halffe
och heelt/en vthan Synd dricka må/
och at sådant i Gudzord förbudit är.
Många äro i the mening/som skulle thet
drickande til halffe och heelt ingen Synd
wara/at thet och i Gudz Ord en förbudit
är. Men the meena/emådan the orden/
Dricker icke til halffe/eller heelt/i Skriften
synnas/skulle samma Dryckande til halffe
och heelt thet vchi en förbudet vara.

Men at thet i Gudz Ord förbudit är/
vil iagh på thet klarligaste bewissa /såles
des/ at hwar och en förnuffig Meniskia
skal bekänna/ at sant är/ thet Dricka til
halffe/eller helt/i Gudzord finnes förbudit.

Til thet Första är ju wist/
Dryckenskap i Gudz Ord förbudit är/

och är ingen Dryckenskap vndantagen.
Nu at Driicka til halff eller heelt/ är ju
en Dryckenskap/ ty sålunda dricker man
mehra än nödhörfften fordrar: ty
Driicka heeter thet alt/ tå man mehra i
Liffwet giuter/ än nödhörfften fordrar/
thet skee nu/ på hwad wijs thet skee må/
man dricke til halff/ eller heelt/ måtit/
eller omåtit/ Sol eller Wijn. Så föla
lier tå/ at thet Driick andet til halff/ eller
heelt/ vthi Guds Ord förbudit är. Ty
såsom the Lärde säga Posito genere,
omnes species ponuntur: ändoch
thessa Ord/ Dricker icke til halff/ eller
heelt/ vthi Skrifften ey finnas.

Til thet Andra/ är och
wist/ at Guds Creaturers misbruuk/
vthi Skrifften förbudit är. At driicka
til halff/ eller heelt/ är ju ett stort Guds
Creaturers misbruuk/ thesfore fölier/ at
thet förbudit är. Ty misbruuk är (så
som alle förnuftige Meniskior bekän
na måste) när man en ting onyttigt/
eller

eller annorlunda/ än Gudh förordnat
hafwer/ brukas. Liffa som twärt om/
blifwer ett tingh rätt brukat/ när man
medh tackfäpelse/ til nödhjorssten/ effter
Gudz wilia/ och en emoot Gudz wilie/
Gud til åhra/ och en til wanåhra/ brukar.

Men nu blifwer the. ädla Gudz
Creatur/ Wijn/ och Söl/ när man til
halffte/ eller heelt dricker/ en effter Nödh-
jorssten/ vthan onyttigt/ annorlunda än
Gudh förordnat hafwer/ en Gudh til
åhra/ vthan fast mehr til wanåhra/ en til
wårt Liffssundheet/ vthan til thes skada/
brukat/ thesfore och en gång swår Räs-
kenkap göras skal. Hwem wil nu
såna/ at thet Drickande til halffte och
heelt/ icke synd/ och i Gudz Ord en för-
budit är?

Så märck och weet nu än en gång/
at thet Drickandet til halffte och heelt vthi
Skrifften förbudit är/ nemblig allestäds/
hwarest Gudz Creaturers misbruuk
är förbudit/ såsom Proverb. 10.
Luc. 16, Rom. 8.

Lil

Til thet Fridie är och thet
wist/ at förargelse är i Gudz Ord för-
buden: Men medh Drickande til halffte
och heelt gifwer man förargelse/ thesö-
re är thet förbudit.

Men at man medh Drickande til
halffte och heelt gifwer förargelse/ är vp-
penbart: Ty många som see tigh til
halffte/ eller heelt Dricka/ mena at thet är
rätt/ och göra thet effter. Om tu nu än
twungen dricker/ eller vthi tijdh vphö-
rer/ at tu en drucken blifwer/ eller at tu
vthur små Kannor/ Kruus/ och Glas
dricker/ men skeer lifwål medh thet
namn/ at thet skulle heetas wara til
heelt/ eller halffte/ så förargar tu lifwål
tin nästa/ och thet kan tu i Ewigheet en
förswara. Ty Wee then Menniska/
säger Christus/ genom hwilken förargel-
se kommer. Tu måtte wäl til åfwen-
tyrs för tin egen Person i tijdh vpphål-
la/ och således nyckter affgåå: men hu-
ru wil tu them/ hwilka tu medh halffte och
heelt

heelt drickande förargat hafwer/öfwertala
at the och i tidh vphöra/ eller/ hwar
the theenne gången vppehålla/ at the jem-
wål en annor tidh vppehålla? Therefore
chwarest förargelse förbiudes/ är och
halfft/ och heelt Drickande förbudit.

Til thet Fierde är och wist/
at Gudh/ så offta han förbiuder Syn-
den/ förbiuder han och alla Orsaker til
Synden/ och wil at wt them fly skola/
effter thet gemena Ordspråk Vitare
peccata, est vitare occasiones pec-
catorum: Synden at fly/ är att tillsäl-
le til Synden fly. Nu är ju sant at thet
heelt och halswa Drickandet/ och at bes-
keed göra/ är ju tilfalle til Dryckenskap/
såsom ingen förnufftigh Menniska thet
neeka kan. Hvilket och försarenheten eff-
ter gifwer/ at mången worde wål Drycker/
hwar han en beskeed gjorde til halfft/ eller
heelt/ utan drucke effter som honom beha-
gade. Therefore klaga oc många at the haf-
wa wål satt sig före en dricka sig druckna/

men thet hafwer wärit thett omöyeligit
thet at hålla/ så länge han hafwer wärit
swungē at bested göra til helt eller halfft.

Hwilken nu sigh här aff wil warna
låta/ honom skal thet i Ewigheet en ån-
gra/ och om han thet Gudi til åhra gör/
så skal Gudh honom åter åhra/ som
han säger 1. Sam. 2. hwilken migh Å-
hrar/ honom wil och iagh Åhra.

Men hwilken thesse trogna rådh
föracktar/ honom skal thet i Ewigheet
ångra. En hwilken en ståår til at råda/
honom ståår och en til at hielpa. Hans
Blod ware på hans hufwudh.

Hafwer och iagh orätt talat/ så be-
wisfa at thet orätt är: men hafwer Jag
rätt talat/ hwi wil tu icke troo thet.

Wederläggningh oppå nå-
gra inspräck/ hwilka Drin-
ckare bruka/ at medh them
sigh förswåra.

Hwarföre äro Wijn/ och Döl

aff

aff Gudh skapade/ om wij
them icke bruka skulle?

Swar.

Ingen säger/ at wij them en bruka
skola: Men thet säya wij/ at wij them
en misbruka skola.

2. Bypå thet wijs/ blifwa
wij alle Munkar? Swar.

Thet är wår Rök art/ at thet mes
delwägen en gåå wil/ såsom/ om man
förbiuder öfwerflödighet i Kläders
prydning/ så förstå thet somblige så/ at
man medh ohederlige/ oreene/ och sön-
derriffne Kläder gåå skal. Förbiuder
man åter/ plumpheet i Kläder/ så wilia
the i Guld/ Silfwer/ Sammet och Sitt
den sigh smyckia: Andoch man för-
står/ at man ensaldeligh/ som en Chris-
sten bör 1. Pet. 3 och doch reenligh sigh
kläda skal. Allså skal ingen mena/ at
wij Munkar blifwa/ andoch wij ett still-
la och Christeligt Leswerne föra.

C v

3. C v

3. En Jagh håller före/at in-
gen Synd är/ nu ett godt
Ruus Dricka?

Swar.

Hwad? Ett Ruus (som tu thet
menar) är ju en öfwerflödighet: ty
then ett Ruus hafwer/ han är en mykter/
är han icke mykter/ så kan han en göra
sina Bøner/ och lærer doch Gudh at wij
altidh bedia skola/ så och myktre bedia
2. Pet. 4. hwar aff sölier/ at Dricka
Ruus är Synd.

4. Jagh är aldrig andäcti-
gare vthi Bønen/ än när
Jagh ett Ruus hafwer?

Swar.

Så måste Gudh hafwa orätt/ och
onödige ting biuda/ så han säger/ man
skal mykter komma til Bønen/ emedan
(effter then mening) thet en aff nöden
är/ och man andäctigare är/ när man

ett

ett Xuus hafwer. Men see tu til at icke
Suup, Diefwulen på thetta wits tigh
bedrager/ och när tu måst betarfwär bö-
nen/at titt Hierta icke tå (som Christus
säger) är beswärat/ och förswinder altså
så både Bön och andack.

5. Jagh kan om Nätterna
ingen Sömpn bekomma/
therföre dricker Jagh ett
Xuus?

Swar.

Käre tänck effter/ hwilken then är/
som åstadh kommer/ at tu en sofwa kan/
vthan Xuus. Thet är Satan/hwilken tigh
ansächtar/ och kan tu thet ther aff mär-
kia/ emådan han tigh sådana ting lærer/
som äro emot Gudh. Men ltydh tu
tåleligh sådant Kors/ och stryd emot
Satan medh Bönen/ så hielper tigh
Gudh i sinom tydh.

6. Migh

6. Migh tycker/ at om iagh
migh Dricker drucken/ och
vndstyr Tråtor/ Eder/ och
Banner/ Syndar iag icke?

Swar.

Inthet thera är rätt/ hwarcken
Dryckenskap/ Tråtor/ eller Bannor.

7. Iagh seer at hwar Man
Dricker til heelt/ eller halfft/
hwad skal migh thet få
skada?

Swar.

Om än heela Werlden Syndade/
skal tu åntå en Synnda Exod. 23. Fölg
en menigheten til Synd.

8. An om Jag blifwer twun-
gen/ at Jag måste göra
til halfft och heelt beskeed?

Swar.

Om någon wil tigh twinga/ thet
medh at han säger/ tu bewisar honom
hår vthi neesa/ tu skalt en blifwa hans
wån/

wån/ om tu en beskeed gör/ skulle tu tigh
tvinga låta/ at emot Gudh/ och hans
Ord handla/ tin näste at förarga/ och
tigh många Synder deelactigh göra?
O hwilka blödige Martyrer/ som nu
en ringa Menniskios ogunst fruckta/ och
therfore emot Gudh handla wilia.

9. An om min Herre migh
tildrucko?

Swar.

Nej man måste mehr lyda Gudh/
än Menniskior.

10. Står thet doch i then
104 Psalm/ tu gifwer Wijn
på Jorden/ at thet skal Men-
niskiones hierta frögda?

Swar.

Wiserligh står ther så/ men thet
aff kan tu en bewisa/ at man dricka må.
Dawid prissar thet Guds godhett/ at
han Winet sådan krafft gifwit hafwer/
at thet kan frögda Menniskiones hiertan.

En

Ly Winet hafwer then Krafft aff Gud/
at när thet måttelig warder Druckit/ vp/
friskar thet alla ådror/ och gör enom glad.
I denna mening säger Syrach i thet 32.
Wijn wedergweker Menniskiones Liiff/
när man thet måtteligen Dricker. Och
hwad är thet för ett lefnat thet intet Wijn
är? Winet är skapat/ at thet skal göra
Menniskian glad. Winet druckit til nöd/
torst/ frögdar Liiff och Siäl: Men om
man alt för mycket thet af dricker/ hafwer
thet alt ondt medh sigh. See thet/ huru
ricktige talar Syrach om denna saken.
M. Skal man få intet wara i

något Sällskap? Swar:

At wara i Sällskap/ blifwer en för/
budit/ vthan thet Ogudhachtige wäsende
som thet drifwes. När the Christne til/
samman komma/ skulle ihe likwål be/
tänckia/ at the äro Christne/ och skulle få
en Satana/ vthan Gudhi tiäna/ in thet
Fråga och Swälga/ vthan niuta Guds
gåfwor med tackfärelse i Herrans frucht.

tän/intet Spela/intet Stucktigt taal förs
ra/ vthan i thes ställe/ något Andeligt
siunga och läsa/eller om Gudz Ord tala/
påminna hwar annan om Predikan/och
Gudz Underwäret vthi Creaturen be-
tractta/ såsom Esai. vthi thet 5. lärer/

Om sådana sammankomster lärer
Paulus Ephl. 5. thet han säger: Dricker
Eder ick fulla aff Wijn/hwar aff ett oor-
denteligt wäsende sölier/vtan warder ful-
la (thet är/wela Iu fulla warda) så war-
der fulla aff then Heliga Anda/ och talar
medh hwar andra aff Psalmer och Lofs-
sänger/ och Andeliga wisor/Siungan-
des och Spelandes Herranö vthi Eder
Hierta/och tackar alltid Gudi och Fadre-
nom i wärs Herres Jesu Christi namn.
Etthetta woro Christeligt Sällskap.

Men komer tu i Sällskap/thet ans-
norlunda tilginge/ thet som Satan/och
en Gudi tiänt wordo. och tu likwäl för-
hoppades/ at några ibland them/ aff
titt-taal/ och Exempel måtte kunna
förbättras/ så må tu wäl hoos them

them blifwa/ men ingaleds sådant drif-
wa medh them/ eller göra tigh aff the-
ras Synder deelactigh/ vthan således
såna: hwar the kunde tigh hoos sikh to-
la/ wille tu gärna hoos them blifwa.
Men wore til sådant inehet hopp/ the
jämwal tigh twinga wille til sitt Ogudhe
actiga wäsende/ så heeter the/ Noli
esse in convivijis potatorum; war
icke ibland the Drinckarr. Proverb. 23.
Item Noli te effici participem eo-
rum. War icke deelactig medh
them/ Ephel. 5.

12. Men i Cana i Galilea
haswa the ju Druckit sikh
Druckna: therfore är ju on-
dertyden loss gifwit at Dru-
cken wara?

Swar.

Om the haswa sikh i Cana druckit
Druckne/ kan aff Swangelisternas
ordh fullkombligh ey afftagas: Doch
om

om några så hafwa Druckne varit/
kunna sådana theas Synder ingalun-
da iustificere Dryckenſkap. Och är
Gudz Son Ieſus Chriſtus en emoe
ſigh ſieff. Han/ jämwäl hans helige
Apoſtlar lära/ at man en ſkal ſigh dru-
cken dricka: nu thet the ſå lärde hafwa/
kunna the en åtherkalla/ och til intet gö-
ra. Theſtyckeſt emådan Chriſtus haf-
wer ſå åthſkillige gånger Dryckenſkap
förbudit/ kan han then i Cana ingalun-
da gillat hafwa. Skriffterna befalla
nu medh theſſe Ord/ at wij en dricka of
Druckne/ nu åther at wij wackta of för
Dryckenſkap/ nu ſidſt/ at wij när Kranck-
heet påkommer/ något litte Wijn til-
taga må/ ſom Paulus Timotheum
råder: hwarföre then medh ſå vtherre-
felige Ord Dryckenſkaps Synden för-
biuder/ kan kan ju ingalunda henne nå-
gon inråda. Ja allthenſtund the helige
Apoſtoliske Ord ſå högt fördöma Dry-
ckenſkap/ at the och på åthſkillige rum
föres

föregifwa/ at alla the som henne tilgiff-
ne äro ingalunda ärfwa Guds Rike:
huru skulle hon tå widh något tilfälle/
hafwa warit approberat, och god hæl-
len? therfore om Folcket i Cana öfwa-
de Dryckenftap widh Christi närwarel-
se/ hafwer thet warit Christo ganska o-
behageligt/ såsom och alla Synder hos
nom wederstyggelige äro. Äfwen såsom
när wår HERR Christus war buden
til then Pharilæen til måltidh (som kun-
nigt är) yppade sigh the Gudactigas
okynne/ at många sökte effter främsta-
rumen: alt således/hade the icke altidh
försyn jämwal i Christi åsyn Laster be-
drifwa. Men at Guds Son likwål för-
skaffade Wijn/ när thet syntes willia crys-
ta: therothi lyste nu hans Gudomelige
dispensation, Ty han watnet i wijn
en wände/sedan Folcket sigh öfwerlastat
hade medh Dryck/ ty tå hade ingen så-
dant mirakel wederbörligen öhrkânt:
Men

Men thet gjorde han/ både när Wijnet
begannte tryta/ så och mådan än alla
widh myckert modh woro/ och kunde så
dant Underwärcf nogsampt sigh til sin-
nes föra. En wår Frälsare i sina
Rökdagar/ aldrig något mirakel gior-
de/ ochan widh bästa tilfälle/ at hans
härligheet thet medh kändt blifwa skul-
le : thet före och medh thetta äfwen så
skede är. Och ändoch wår Herre
Christus Wijn tilfyllest aff stoor Nåd-
de gaff : wille han doch thet medh en loc-
ka them til Dryckenskaps Synd. En
äfwen så gifwer Gudh ymnogh wällig-
nelse i Dagh/ så på Wijn och Dricker/
som på annor Födo/ och doch likwäl
ingalunda til then ändan/ at Menniskior-
na samma gåfwor misbruka skola. En
thet woro ett ofullkombligitt slutt : Gudh
gifwer Ladorna fulla medh Sädh :
thet före måste man i wällust lesa.
Men Gudz stora mildheet beprijsas nu
i then

i thenne mätton: och sätter han of sitt
goda före/ såsom ett proof/ om wij och
måge lära thet at måtteligh bruka/ så
och then fattiga och arma ther aff mill-
deligh bespisa. Eliest skal aldrigh be-
finnas/ at then Last Gudh på then ena
Orten fördömer/ thet han then på någon
sätt annorstädes vptager och gillar/ som
thet och äfwen så medh thenne Dryckens-
skaps Synden skeedt är/ then Gudh
fullkombligh/ vthan särdeles behåldne
fall och händelser på thet strängeligaste
förbannar.

13. Jag är nu gammal wor-
den/ Jag måste någon styr-
ckia taga aff Döl/
Swar.

Paulus säger Tit. 2. Lääar the
Gambla/ at the Dryckre äro/ Ahresama-
ma/ Tuktige/ friska i Troon/ i Kärlek-
ken/ i Tolamodh.

14. Men

14. Men Jagh kan doch al-
drig Dryckenſkap tilbaka låta.

Swar.

Wäl an/ ſå bliſwer tu och ingen
Chriſten. En woro tu en Chriſten/
och trodde på Jeſum Chriſtum/ ſå
worde tu honom lydigh och hörſam.

15. Men Jagh ſeer doch at
Präſterna til halff och helt
Dricka?

Swar.

Om några Kyrckioheerder thet
göra/ ſå förarga tigh en ther öfwer: the
måſte göra Räkenskap theſöre. Men
tigh haſwer Gudh en bejalat/ at tu al-
göra ſkal/ hwad tin Kyrckioheerde gör/
vthan tu ſkale göra/ hwad han tigh aff
Gudh Ord föredrager.

16. Man Läſer ju och at No-
ach och Loth haſwa druc-
tit ſigh Druckna.

Swar.

Swär.

Thet är sant. Men see på/ hwad thet
på fölgt är. Skrifften förhåller oss the
heligas feel och synder/at wtj oss så myckie
mehr wara skola. Och gjorde Dawid
Hoor/ thet wthi han swärligen syndade.

Följer nu then försträckelige
Historie, om the onde Andars
sändebreff til alla Ogudhacti-
ga Drinckare/ genom en Helf-
swetes Post wthspridt i Pan-
feter och Samqwemer.

Wth/ effter wårs HERRES/
Jesu Christi födelse 1512. hafwer then
Stoornäcktigste Furste och Herre/
Herr Maximilian, Römischer Keyser/
medh sina Churfurstar/ Furstar och
Ständer/ en Riksdagh wthi Trier be-
gynn/ och wthi Cölen fullendat. Och är
Keyserlige Mayrit så högt förforsakat
betrackta then stora skada/ som aff Dryc-
kenstap i Riket/ vpståndit hafwer/ och
thets

thersföre en stadga giordt/ och en särdeles
Artikel författat/ Dryckenskap anlangande
de/som Orden här fölia. Andoch thet
tildrickandet/på förz håldne Riket/dagar
mehr än en gång/högeligh haswer varit
förbudit: så haswer doch här til thet/
ringa varit effterkommit/och handhassit/
thersföre/ och besynnerlig/ emådan aff tilz
drickande/Dryckenskap/och aff Drycken-
skap/mycket Gudz lastande/Manslagh/
och andra många Laster konna/således/
at Drincfare sätta sig i sakra til Ahra/
Sial/Förnufft/Luff och Gudz: så skola i
alla Land/hwar och en Sswerheet/högh
och nidrig/andeligh och werldzlig/huus
sig stelff/och sina vnderhaswande sådane
affställa/ och thet widh märckelige höga
straff förbiuda Och om the aff Adel/så-
dant en lida wille/ at tå Keyserl. May:te
Ehurförstar/ och Förstar/Andelige och
Werldzlige/ och alla andra Sswerheetes
Personer/ them i vngänge en haswa
skola/ och i sina hoff och tienster en hålla.

Och

Och ther någon för sådant Si:off gafs-
wes/så skulle honom ing:n annor För-
ste eller S:werheet antaga i Tjänst.

Men the som aff ringare Stand
wordo/ skulle the til Kroppen straffa.

Och ther någon S:werheet i thetta
försumeligh wordo/ så skulle then Key-
serlige Fitchal sådane vnderfätare/som
mishandlat hafwa/ in för then Keyser-
ligh Cammerrätten fordra/och om straff
anhålla. Och på the Orter som til-
drickande hafwer ofwerhanden tagit/
skulle S:werheten all möyeligh flijt an-
wända/ thet at affskaffa.

Ende på thet Keyserlige Edict.

Som nu theenne Artikel så stadgat
ock slutet/ til Christenhetennes hädskeste
Siende Dieswulen kommen war/och han
betänckt hade/ hwar sådant förbudh
skulle blifwa handhafft/ skulle otaliga
många Siålar ifrån honom dragne
warda.

ther

Therföre råt widh ändan på samma
Ryfsdagh i Coln/är en Dieswulst Post/
hwilkens byror woro hästade wiid Käc-
ken/ och förde en Wynstaska/ men Klä-
derna och Hästen woro all swarta/ seent
om Afftonen kommen titt rydandes/ och
hade en stoor myckenheet aff Brees/ i-
från the Helsinges Ständer/ til alla
Drinckare/ skriffne. Samma Brees
leswererade han vthi åthskillige Sam-
qwemmer/ til så höga/ som nidrige/ an-
delige/ som Werldlige Personer. Och
hafwer sedan wtdare affreest. Hwilka
Brees många medh store behagh/ så och
ödmuikheet hafwa emottagit/ och är til
at besöria/ thet the ther effter leswat haf-
wa/ och til Ewig Pyno wordne försörde.

Helsinges Satans / och
hans Ryfes Ständers sän-
debrees til alla Drinckare.

Wth Swerste Furste/ Regerare /
och Helsinges Ryfes Ständer / tilbiuda

D

hwar

hwar och en wårt Rikes älskelige trogna
(hwilka än lefamligh på Jorden lef-
wa/ och sigh vthi wår tiänst/ medh til-
drickande/ öfwa/ hwilkas Tituler/ witt
här vthi/ en aff okunnigheet/ eller förakt/
vthan aff goda ährlige orsaker vnderlä-
ta at sättia) wår wänskap/ nåde och alt
godt/ ther medh witt wåra trogna tiänas-
re begåfwa/ tilförenne.

Och twisla witt en medh mindre Ywål
weta/ ändoch witt stoora Länder vthi
Tyska Nation, vthi lång tidh/ förs-
medelst öfning vthi tildrickande/ vthi
wår tiänst/ hafst hafwa: så äro doch
ther jämpete några Provincier, såsom
i synnerheet Franken/ Beyerne/ och the
öfwer Rheinländer i lång tidh of we-
derwärdige wordne/ och hafwa i sina
Thurneringar förbund gjort wiid straff
tikgörande/ at Dryckenkap en öfwa/
således/ at witt medh stort arbete/ en haf-
wa förmåt them til hörsamheet bringa.

Och om eliest i andra ting/ många
aff

aff them/ hafwa sig i wår tiänst begif-
wit/ hafwa likwäl Christi wår wedersa-
fares tiänare/ många ifrån oss affspene
nige giordt etc.

Wthöfwer thetta/ blifwa wij äther/
aff några/ som nyligen hett ifrån Eder
kompne äro/ berättade/ huru then Kö-
miske Keyſar Maximilian, til ſådane
tildrickande/ mycket miſhagh drager/
at han nu vppå Riksdagen i Trier be-
gynne/ men i Cöln ändat/ en ſtadga
giordt hafwer emot ſådane tildrickande.

Nu förſee wij oss alldeles/ at män-
ga jemwäl höga Personers ſamenckie
här til en warit hafwer/ ſkola och theſföre
ſamma förbudh en hielpa at handhaf-
wa/ vthan/ ſom för ſtedt är/ ſitt Löfte
och Spote ther äth drifwa.

Men ſom wij och här jämpte haf-
wa ährfarit at några Furſtar hemligen
äro Dryckenſkap Siendelige/ och wij be-
ſoria/ at the aff thet gemena Folckee
mänga för ſamma tildrickande Pünli-

gen i alla skola: therföre hafwa wit
thetta en kunnat alldeles föräckt.

Men hwad några Präster emot
thetta tildrickandet vppå Predikostolen/
och i Skrifftermåål/ skrifa och säcka/
thet bekymbrar of ringa: måtte wit alle-
na the stora huswuden en emot of hafwa

Therföre wit på godt och högt för-
troande/ then J här til/ emot of betede
hafwa/ befalla Eder sampteligh och i
synnerheet medh alt alswar/ J wille eff-
ter innelagde Instructions lydelse/ för-
retalde förbudh motstånd göra/ och thet
til ingen flit spara. Thet wilia wit
Eder/ medh liusligit Sällskap på Jor-
denne wedergälla / och när J til vårt
Hoff komma/ medh Swigh Belöning
otwifwelacktelig ihughkomma. Datum
i vårt församblade Råd/ vnder vårt
stora Plasteligil, på första Dagen i
Wijnmånaden/ effter vårt Regemens
begynnelse 5472.

Instru-

INSTRUCTION, Innehållandes
hwad Drinckare/ aff Helf-
wetes Ständerna/ angående
de flütig öfning vthi tildric-
kande/ i bestälning hafwa/
och först.

Huru the skola Folcket medh
falska Ord betweta til Dryc-
kenskap.

Först när I komma til wackra
unga Karlar/ skolen I betee Eder wäns-
lige och fromme emot them/ på thet the
så mycket håller Eder efterfölia måge.
Och til sådan wänskap/ kundskap/ och
förtroande/ skolen I en begynnelse göra/
effter gammalt bruuk/ med tildrickande.
Och om någon thet förwågrar för Ken-
sarens och Furstarnas förbudh/ så må I
göra ett Löfte ther aff/ och säja: Drick tu/
och förebär/ at nu allenast är förbudit
tildricka. Och the som beskeed göra/
D iij skola

skola thet til swara/ the wilia thet hålla.
Här med blifwer nu Spott och Begab-
berij drifwit medh samma förbudh.

J må och (om thet sigh så fogar)
ther hoos jemwål säya/ om Adelen låter
Saken thet til komma/ at Rensaren må
them wågra at goda wänner tildricka/
så skola wål och andra förbudh medh
hast thet på fölia/ thet medh all åhrlich
frijsheet skal förtagen warda. Och
om man tå ånteligh wil thet tildrickans
det affstålla/ så bör heela Adelen i gemen
endræckteligh thet besluta. Om nu
hwar och en sådane wil vthlofwa/ så
wilia J thet och gärna göra.

På thetta wijs lofwe J ey mehra/
ån J hålla kunna: ty the aff Adel äro
wål så sinnade/ at sådan eenigheet ibland
them/ ey sunnen warder. Winna och
J prijs och beröm/ at J Adelens Frijs-
heet förnuffteligh beskydda och then hög-
re/ ån Swerhetennes förbudh acta.

Men wille någon ån wjdare sigh
öfwer

öfwer thet tildrickande beswåra/ så skole
I först honom medh ganska söte och
wänlige Ordh bedia/ han sådant Eder
en wille försaka/ medh tjänsts och wän-
skaps tilbiudelse. Och låter Eder til
thetta/ ingen tillsäjelse beswårligh eller
omöneligh synas. Ty at wärckställa
samma löfften/ behöfwes en offta/ och
goda ordh behöfwen I icke köpa. Ther-
före ställer Eder emot en sådan en stälte
vthan både medh Ord och Uthåswor
ganska wänlige. Men wille thetta en
hielpa/ så beklagar Eder öfwer sådan
oförtiänt förackte så in för honom/ som
andra Edra wederlijkar/ at han och en
Dryck Eder försaka wille/ til Eder in-
gen ringa Spott och Neesa.

Och ther I skaffa/ at en sådan nu
enom aff Eder beskeed gör/ så skal straxt
en annan jemmål honom bedia/ thet han
honom icke ringare håller/ än then/
hwilken han förz then åhran betedde/
och honom beskeed gjorde. Och tå

Kan han medh större möda sedan til-
drickande försaka. När han nu så nå-
gra gånger druckit hafwer/ och begyn-
ner blifwa Lustig/ skal han wäl aff sig
sielff sedan ey ther medh aflåta.

Om them så tala emot til-
drickande.

Hwilka I icke aff förbemålte
wijs kunna beweka til tildrickande/ the
knorra och gemenligh ther emot. Ther-
före skolen I ey gärna umgås medh
these/ vthan så medh Ord/ som åthaf-
wor och gärningar vara owillige emot
them. Och ther I Lägenheet hafwa/
så samblar Fiender emot them/ som them
opbulta kunna. Säger thet the Bän-
glar äro/ och wilia synas wijsa. In-
gen göra the godt/ godt Sällskap för-
ackta the/ behöfwa annat Folck icke/
therföre skulle man emot them ey benä-
gen wara.

Om Frwer/ och Jungfrwer.
Om Frwer och Jungfrwer/ ther

tillstådes äro/ och någon fastwäger at
at Drieka/ må I tillåta at the Irwer/
eller Junfrwer hielpa samma Bnga
Karlar. Läter Eder en något förtryta/
at the i begynnelsen Drieka ligit: thet
kommer wäl wijdare.

Om någon haswer giordt
Löfste at ingalunda Drieka.

The sådana Löfsten giordt haswa/
måste I annorlunda handtera: gifwer
Dryckerna andra namn/ som I wäl
effter tidsens beskaffenheet/ sådan främz
mande namn lätteligh kunna vptänka.
Men willia the samma namn en gilla/
kunde man them bedia at doch en godh
Dryck drieka/ och ther hoos tillstadia
något mindre drieka/ än them iskänckt
är. Ther medh hålla the sina Löfsten/
och lijkwäl tåmmeligh goda Dryckar
taga.

Doch hwar någon wil göra Löfste
at affstå medh tildrickande/ och I thet

förnimma/ then inträder / at han sigh
förbehåller/ på wisa Orter at frut drie-
ka/ thestykkest när han Gåster hafwer.
En eliest skulle man hålla före/ thet så-
dant skedde aff Swänligheet/ egensinnig-
heet eller kargheet, och han skulle ther' aff
stoor owilia hafwa.

Men vthöfwer alt thetta är aldrasör-
nämst/ at dricka honom någon högh
Mans ihughkommelse til: then dristar
han sigh en gärna wedersaka.

Huru man skal förläggia
theras taal/ som säja Dry-
ckenstap wara Orsaat til
Siukdommar.

Om några säja wille/ thet man aff
myckit Dryckande kan lätteligh komma
om sin Halsa/ blifwa förswagat til För-
ståndet/ eller eliest finnas i Seder osticke-
ligh: honom kunna i möta/ och inwän-
de/ at vthi the Länder som starkt drie-
kande mast öfwas/ finnas Aldrige/ Fri-
ste/

ste/ Trogne/ Redlige/ och ståndacktiga
Menniskior.

Förlägnung vppå the ras in-
sager/ som säga Dryckens-
skap skada til Siälen.

Om några wille sätta at Dryckens-
skap Menniskian skulle fördöma/ them
kunna I mycket wäl swara/ emädan the
Andelige/ som thetta föregiswa/ leswa
stelswa emot sin Lära. Woro sådant
sant/ så lessde ju the Andeliga stelswa ans-
norlunda. Thet är på Jordenne intet
bättre än godt Sällskap. Eliest kan
man och wäl vthi sidsta andadräkten
Saligh blifwa. Himmelen är ju icke
giordt för the ostälige Creatur/ och står
thelikest skrifwit at the Trogna och
Döpte blifwa Salige. Några Ande-
lige göra nu Himmelen så trång/ för egen
gerigheet skuld.

När

Når man i Strifftermåål lof-
waraffstå medh Dryckenſkap.

Om I ſriffte/ kunna i lofwa E-
der Strifftefader/ at I wilia ackta eder
för Dryckenſkap ſå mycket i kunna.

Huru man ſigh förſwara
må för/ Kēſerligh förbudh.

Om någon förkaſtade tigh
Kēſerlige May:is ſtrånga förbudh at
Drieka: ſå ſågher/ at thet haſwer en wa-
rit Kēſerlige May:is fullkomlige al-
war ther medh/ och at thet ſå allenast är
aſſtalat och ſlutit/ emådan thet omöze-
ligt kan i wårck ſtållas/ ſåſom och the
förnembſte i Kēſarens Hoff öfwa
Dryckenſkap. Men når alla andra
Kēſerlige Befallningar bliſwa eſſter-
kompane/ är tå tindh nogh/ at och thetta
hålla.

Befluit.

Alle thetta haſwa wij welat Eder/
ſåſom wåra hemlige förtrogne/ och be-
ſtån-

ständige Råd och Tjänare förtroo och
befalla. Therföre hwar och en aff
Eder effter sitt ständs Högheet och wär-
de/ skal effter kort tidh i wår glori ögons-
skynligh vpstiga/ och sedan aldrig i
Ewigheet ifrån oss skilde blifwa/ såsom
the thet här på Jorden medh flit och
troosheet förtiänt hafwa.

Ther medh wela wit och thenna
wår Befalning i hast hafwa beslutit/
och hwad än widdare i thenna Saken
nyttigt synas må/ Eder framdeles/ på
förtroligit och hemligit wijs igengifwa.

CHIROGRAPHUM EX CANCEL-
laria Infernali.

Fölter nu ett Engelstet Budh-
skap ifrån Himmelen /
som så lyder.

Som nu thetta Hellsweetes Sån-
debreswet/ sampt thes Instruction, på
Riksdagen vthi Cöln/ genom then Hells-
weetes

wetes Posten/ om Afftonen vthi några
Banketer öfwerleswererat/ och aff män-
ga medh besynnerligh lust war vplasin :
så är om Morgonen ther effter gansta
bittida/ ett annat snält Engelsk Budh-
skap/heel hwitt kladd/ vthi alla Kyrckior
i Cölen sedder/ och hafwer en stoor hoop
Brees/ medh figurer, rym/ och språk
hoos siggh hafte/ hwilka han hwarion
och enom/ som thet förefom/ hafwer i
händer gifwit/ och sedan widare aff-
reest.

Men många/ så Mans/ som
Quinspersoner/ Andelige/ och Werldz-
lige/ hafwa Afftonen tilförene så länge i
Banketerna suttit/ at the thetta Engels-
ka Budhskap hafwa försoswit. Så
sades och/ at många hafwa these En-
glarnas Brees/ sedan the them hafwa
lästie/ aff förträt sönderrijswit/ och bort-
kastat.

Men en godh Christen Menniska/
som bägge Breeswen stelff i händer bes-
komz

kommit hafwer/ at ingen aff the onde
Andars falska och försöriska Råad
mätte sigh låta beswika/ hafwer theenna
lilla Boof försärdigat/ och Sakens be-
skaffenheet sansfärdeligh berättat.

Vthi Breswen som thet Engelske
Sändebudet vthdeelade/ war theenna
figur affmålat. Först stodh en Döds-
bår på Jorden/ och ett Båartäcke ther
öfwer lagdt. Sedan lågh ther på en
nyppen Boof/ och på Boken stodh en
Pilt heel blott och nakot/ theenne hade
tweenne Horn på Huswudet/ och i högre
handen en Spijra/ läggandes henne på
axelen/ ther på en Crono hängde/ såsom
wille hon affalla. Vthi wänstra han-
den hade han en blodigh Stingewaria.
Han hade och en Gördel om blotta
Lufwet/ på hwilken hängde en hologer
Pung/ vthur hwilken Penningar föllo/
och wordo bortströdde. Han lät och
Watnet vnder sigh/ at thet rann på Bo-
fen. Men ther hoos war Diefwulen
ganz

gansta försträckeligh affmålet/ hwilken
hade Pilten medh en Kedia om benen
fattat/ at han altså vnder hans wälde
war

Öfwer samma figur stodo
thessa Ord skriffne.

Stoor Lögn ifrån Hellsweett kom
mer nu på Jorden/ at ther medh Swalg
och Dryckenkap skal befordrat blifwa.
Hwarföre ifrån Guds Engla Chor/
höre hwar och en thenna trogna war-
ning.

Vnder Figuren fölgde thessa
Ordh.

Thetta Barn vthan blygd / och
thes figur, förliknas wäl medh Druc-
kna Meniskiors natur. Ty Barns
dom myckie Dårskap betyder/ såsom
och Hornen stumma Meniskior vthe
wissa. Chran hänger sorgeligh hoos
Cronan. Och holet i Pungen/ be-
märcker Slösackthheet. Thet blodige
Swärz

Swärdet vthwysar bännor och mordh/
och Dödhbären ett franckt och osunde
Lefwerne. Ingen Lagh och Rätt ack-
tar then Druckne/ therföre och Boken
här vndertrampat ligger. Och håller
Dieswulen the fulla och druckna fast
medh starcka Redior/ fördärswar the-
ras Siäl/ Ahra/ Luff och Guds/ in til
thes han them alldeles til Hellsuettik bort-
förer. Hwilken nu thee onda fructar
och Ewigh Ahra efftertractar/ han sö-
lie Gudh och en Dieswulens rååd och
lära. Thetta må Eder forteligh wara
förkunnat: wäl honom som sigh råda
låter. Han skal ther aff hafwa nytta
både här och i Ewigheet/ såsom sådant
Guds Ord sanfärdeligh betyga.

Ende på then Engelska Skrifften.

AUTHORIS **B**esluit.

Thetta mitt ringa Wärd
hafwer Jagh nu aff en Chri-
stelig

stelig wälmeningh försärdi-
gat/ på thet iagh här mina äls-
skelige Landz män aff then Syd-
ska Nation, jemwäl och alla an-
dra Christne Menniskior be-
tiäna måtte. Ty Iagh för
min Person/then leede Swalg-
Dieswulen tämmeligh wäl
känner/ och noghsampt weet
hwad han i Skölden förer/
effter som Iagh och i förtyden
honom tiänt hafwer/ men nu
sedermehra/ genom Christi
Nåde/ ifrån honom befriyat
worden är. Doch befruch-
tar Iagh migh högeligh/ at
thenna min troгна warning/
mehra hoos störste Deelen
förachtat/ än optagen blifwa
skal/

skal/ allthenskundh nu Kämpande med Dryck ey för synd
vthan Dygd allment hålles.
Hafwer och thenne Lasten så
tiltagit/ at man mehra the
wanliga Dryckeståril ey bru-
ka/ vthan faat/ salger/ bäcken/
kackel/ hattar/ skor/ och an-
dra sljka obehwämna tingh.
Man finner och alla tyder
nya wjs och sätt at Drieka
hwar andra til. Somblige
spela hwar andra Wijn eller
Löl til. Andra siunga hwar
andra til. Andra dansa hwar
andra til. Somblige swäria
hwar andra til. Somblige
liuga hwar andra til/ och
hwem kan all thenna narriske
hande.

handelen oprækna. Således
hafwer man och opfunnit
Wälkommen/ ther medh man
Gästerne fylla må. Men
thes emellan försmäcka nu
the Fattige/ Siuka/ och fän-
gne wåra medhbröder/hwilka
om thesa Werldzmenniskior
en kanna godt Drieka gifwa
skulle/ tycka the sigh på stor
skada ther igenom komma.
Wilia altså intet komma ihog
then Ryke Mannen/ hwilken
en godh Wünschuter war/ men
sedan i sin pyno war icke wår-
digh at en Watendråpa kun-
na bekomma.

Så hafwer Jagh i wis-
het åhrfarit/ huru några aff
thet

thet druckna Bröderskapet /
hafwa theenna min Book /
när hon förra gången vpla-
des / aff harm och förtreet fat-
tat / sönderryfwet / sönderhug-
git / och sedan i Elden kastat /
ther medh the och then vppen-
bara sanningen / och Gudz
Ord / som ther vthi författat
war / wäldsambligh synas för-
dömt hafwa. Men Gudh
förhielpen them at the sigh om-
wända och bättra / så och en
ewigh Saligheet ärfwa måge.

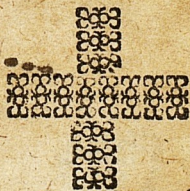
Vthöfwer alle thetta wil-
ingen affståå ifrån theenna
Dryckenstaps Lasten / vthan
folcket berömmer sigh ther
aff /

äff/ och säger then ena/ til then
andra/ Ja/ Jagh hade on-
skat at tu sidst hade varit hos
oss/ hade tu kunnat see/ huru
Lustige wy woro/ då låto wy
raden gåå omkring/ och drack
Jagh på sidstonne alla öfwer
ända. Den/ eller den/ föll
på Bäncken: den andra un-
der Bordet/ och kunde sigh
slätt ingen besinna. Så swa-
rar then andra: Ach Jagh
ångrar migh/ at Jagh ther en
varit hafwer. Alltså fullkom-
nas thet som hoos Esai. i thet
tredie ståår: the skyla in thet
sitt wäsende/ och beröma the
sin Synd/ såsom the i So-
dom/ och fördolia henne intet:

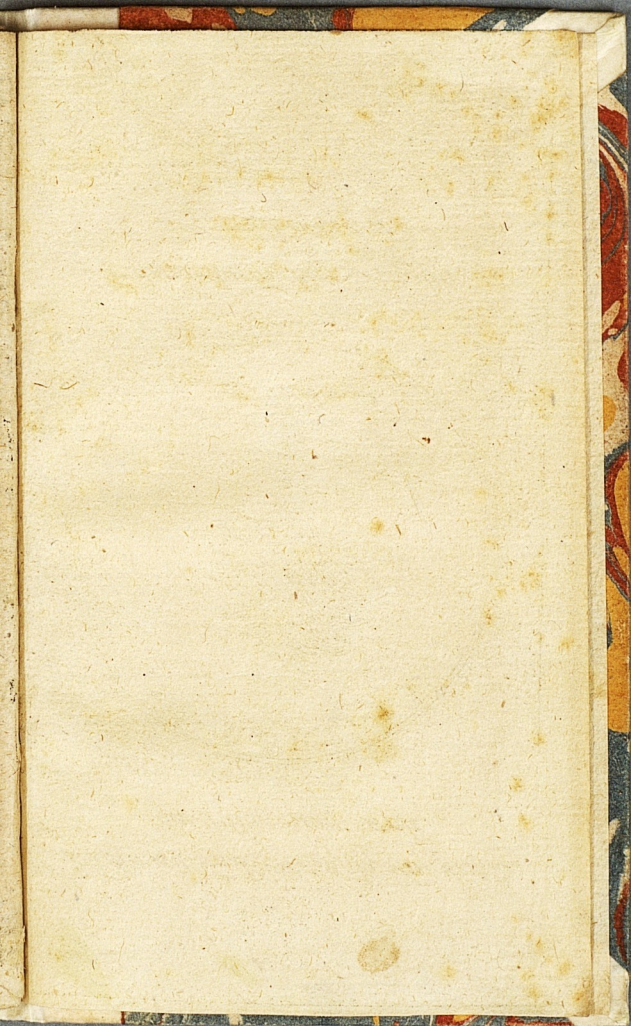
Wee

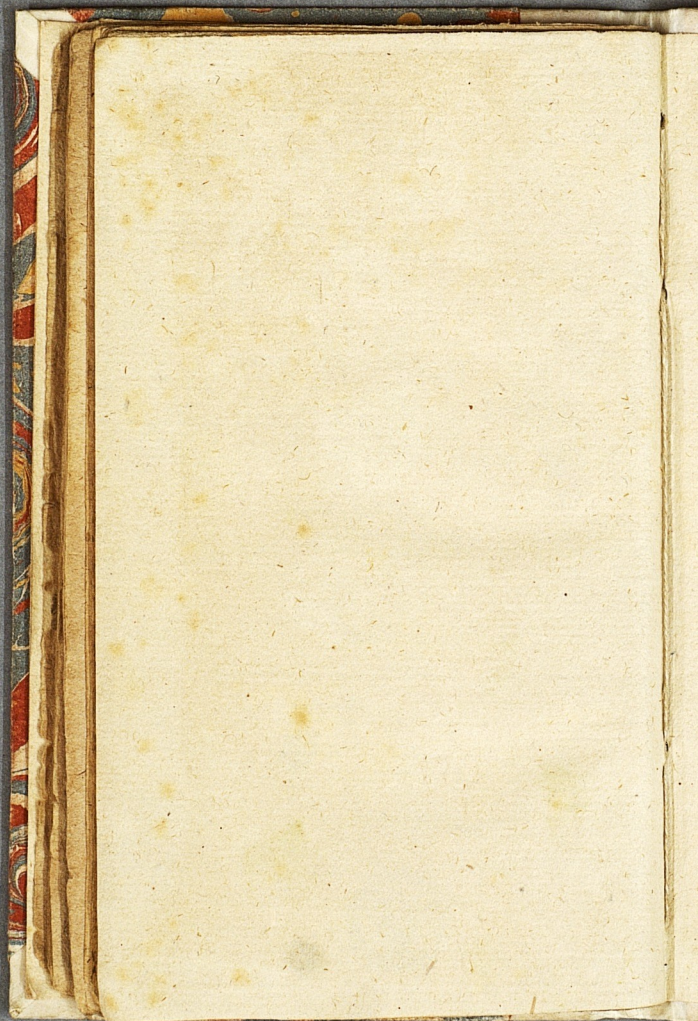
Wec thetas Siälar/ säger
han/ ty ther medh föra the
sigh i all Dlycka. Nu emä-
dan Jagh seer/ at theenna
Synden öfwerhanden tager/
hafwer Jagh icke kunnat vn-
derlåta/ at theenna Trogna
Watningz = Striffte i Livset
komma låta/ försökandes om
några sigh ther aff skola råtta
kunna: hwilket Gudh aff
sin Nåde/genom Chri-
stum förlåne,

MATHEUS FRIDERICUS.

www.books2ebooks.eu